

## IN MEMORIAM

**Olga Janša-Zorn (5. 7. 1938 – 28. 1. 2008)**

Olga Janša-Zorn bi 5. julija letos praznovala okrogli življenjski jubilej.<sup>1</sup> Ko bi bila pot njenega življenja drugačna, bi ji na tem mestu voščili vse najlepše, tako pa ji namesto jubilejnega, z žalostjo v srcu, namenjamo spominski memento. V enem zadnjih januarskih dni se je namreč v domači hiši v Kranju po težki in usodni bolezni tiho poslovila od življenja.

Rodila se je v Dolenjem Logatcu, večji del otroštva pa je preživela v Ormožu, kjer je obiskovala osnovno šolo in nižjo gimnazijo. Zvedava in preudarna, kot je vselej bila, je že v rosnih mladosti vedela, kaj želi postati: namreč učiteljica. Otroško željo pa je v življenju visoko prerasla.

Višjo gimnazijo je obiskovala v Kranju, potem pa na Filozofski fakulteti v Ljubljani študirala zgodovino. Po diplomi (1962) je najprej učila na osnovnih šolah v Predvoru in Predosljah, nato pa na zelo kakovostni kranjski gimnaziji. Za njeno osebno in strokovno rast – zlasti pa za vse tedanje generacije študentov – je bila ključna njena odločitev, da sprejme mesto bibliotekarke na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, kjer je ostala dobrih enajst let, od 1968 do 1980. Uživala je med knjigami, ob viru znanja, ki ga je oboževala in ga pozorno spremljala. Skoraj neopazno se je uvrstila med najbolj načitane in vsestransko razgledane slovenske zgodovinarje. Prevzela je nepogrešljivo a pogosto premalo cenjeno delo sestavljanja tematskih bibliografij po posameznih letih za slovensko zgodovino, ki so izhajale v Zgodovinskem časopisu. Pripravila je več bibliografij posameznih opaznih zgodovinarjev,<sup>2</sup> sestavila je bibliografsko kazalo k prvim petindvajsetim letnikom Zgodovinskega časopisa,<sup>3</sup> sodelovala pa je tudi pri pripravi monografske objave o slovenski historiografiji v tujih jezikih, ki je izšla v angleščini za 18. mednarodni kongres zgodovinarjev v Montrealu (1995).<sup>4</sup>

V letih službovanja na Oddelku za zgodovino je bila od 1968 do 1972 tajnica Zgodovinskega društva za Slovenijo, od 1972 do 1979 pa je zgledno urejala zgodovinarsko revijo *Kronika : Časopis za slovensko krajevno zgodovino*. V tedanjem uredniškem odboru je sodelovalo več eminentnih zgodovinarjev, tako Pavle Blaznik, Ferdo Gestrin in Sergij Vilfan; vsi so jo zelo čislali. Sama je v *Kroniki* objavila nekaj izvrstnih člankov. Reviji je ob petdesetletnici njenega izhajanja namenila korenit pregledni znanstveni



<sup>1</sup> Pred desetimi leti sta Olgi Janša-Zorn ob šestdesetletnici posvetila jubilejna zapisa Vasilij Melik in Stane Granda: Vasilij Melik, *Olga Janša-Zorn – ob jubileju*, *Zgodovinski časopis* 52/1998, 281–282; Stane Granda, *Življenjski jubilej prof. dr. Olge Janše-Zorn*, *Kronika* 46/ 1998, 117–118.

<sup>2</sup> Olga Janša-Zorn, Mirko Stiplovšek, *Bibliografija prof. dr. Metoda Mikuža*, *Zgodovinski časopis* 23/1969, 201–209; Olga Janša-Zorn, *Bibliografija prof. dr. Boga Grafenauerja*, *Zgodovinski časopis* 30/1976, 239–253; ista, *Bibliografija prof. dr. Ferda Gestrina*, prav tam, 263–268; ista, *Bibliografija dr. Toneta Zorna*, *Zgodovinski časopis* 36/1982, 132–152; ista, *Bibliografija prof. dr. Ferda Gestrina*, v: Darja Mihelič (ur.), *Gestrinov zbornik*, Ljubljana 1999, 25–32.

<sup>3</sup> Olga Janša-Zorn, *Bibliografsko kazalo k Zgodovinskemu časopisu I–XXV (1947–1971)*, Ljubljana 1972.

<sup>4</sup> Olga Janša-Zorn, Eva Holz, Nataša Kandus, *Slovenian historiography in foreign languages, published from 1918–1993 : On the occasion of the 18th International Congress of Historical Sciences, Montréal 1995*, Ljubljana 1995.

članek.<sup>5</sup> Do zadnjega je tudi ostala zanesljiva, ustvarjalno–kritična članica revijinega uredniškega odbora. S tem je prispevala, da je Kronika, ki ni bila zamišljena kot strogo znanstvena, pridobila na strokovni kakovosti in priljubljenosti med zgodovinarsko publiko.

Ta vse premalo zapažena dama slovenskega zgodovinopisja je kot bibliotekarka na Oddelku za zgodovino študentom zgodovine posvečala veliko pozornosti in prijateljske naklonjenosti. Poznala jih je po imenih in spremljala njihove študijske uspehe, pa tudi oni so o njej razmišljali kot o gospe ali prijateljici Olgi. Nesebično jim je odprla vrata za objavljanje prispevkov v Kroniki in jih spodbujala k pisanju. S svojimi pedagoškimi izkušnjami je imenitno presojala, česa je kdo od njih sposoben, potem pa jih – za začetek – vpeljevala v pisanje prvih knjižnih poročil in recenzij ter poročil o strokovnih posvetovanih zgodovinarjev.

Čeprav je bila tedaj imenitna izbira za predavateljico metodike pouka zgodovine na Oddelku za zgodovino, kjer se je mesto pravkar izpraznilo, je na Filozofski fakulteti niso znali zadržati. Iz bibliotekarske se je tako vrnila v pedagoško dejavnost na Pedagoško akademijo oziroma Pedagoško fakulteto v Ljubljani najprej kot predavateljica, po zagovoru doktorata in promociji (1988/1989) kot docentka in od 1994 kot izredna profesorica. Najprej je predavala zgodovino na oddelku za zgodovino in geografijo, kasneje pa na oddelku za razredni pouk. Poslušali so jo tudi študentje podružnice ljubljanske pedagoške fakultete v Kopru in mariborske pedagoške fakultete. Razgledanost v strokovni zgodovinski literaturi ji je omogočila, da je v Mariboru suvereno predavala zahtevni predmet Uvod v študij zgodovine, v katerem je opozarjala tako na nekdanja kot na najnovejša strokovna spoznanja in metode zgodovinopisja.

Tudi po upokojitvi je nadaljevala svoje pedagoško poslanstvo in z vsem žarom poprijela za delo pri Univerzi za tretje življenjsko obdobje. Njena predavanja, zlasti pa ekskurzije, ostajajo nepozabni. Slednjih se je lotevala se jih s sebi lastno natančnostjo in preudarnostjo. Pot ekskurzije je vselej najprej prepotovala sama ali v spremstvu izbranih sorodnikov in znancev.

Njeno ustvarjalno raziskovalno delo je zajemalo vsebinsko pestro paletu raziskav od gospodarskih vsebin kot so agrarna reforma, zgodovina turizma in pomorstva, prek vprašanj krajevne zgodovine do historiografskih tem, deloma povezanih z njenimi raziskavami pri pripravi disertacije.

V Zgodovinskem časopisu, ki je tedaj objavljaval izključno vrhunske prispevke, pomembne za ves slovenski prostor, je 1964 objavila imenitno sintetično razpravo o agrarni reformi,<sup>6</sup> na katero se je oprl Pavle Blaznik pri obravnavi tega vprašanja v Gospodarski in družbeni zgodovini Slovencev.<sup>7</sup> Svoja spoznanja je konkretizirala na primeru gospostva Jablje v odličnem članku, ki je leta 1979 izšel v reviji Kronika,<sup>8</sup> k tovrstni temi pa se je vrnila tudi v prispevku za zbornik, posvečen 80-letnici Vasilija Melika.<sup>9</sup> Na simpoziju ob 700-letnici prve znane omembe Kamnika v Kamniku 1979 je marsikoga od prisotnih presenetila z izvrstnim prispevkom na temo turizma, podobno odmevna sta bila njena referata na isto temo na 28. zborovanju slovenskih zgodovinarjev na Bledu in na kongresu mednarodnega združenja za zgodovino Alp 2003 v Innsbrucku.<sup>10</sup> O turizmu je objavila še vrsto prispevkov,<sup>11</sup> nazadnje kot soavtorici-

<sup>5</sup> Olga Janša–Zorn, Petdesetletni jubilej Kronike, časopisa za slovensko krajevno zgodovino, v: Gabrič Aleš (ur.), Bibliografija Kronike : 1953–2002 (Kronika), Ljubljana 2003, 5–15.

<sup>6</sup> Olga Janša, Agrarna reforma v Sloveniji med obema vojnoma, Zgodovinski časopis 18/1965, 173–189.

<sup>7</sup> Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev, Zgodovina agrarnih panog I., Agrarno gospodarstvo, Ljubljana 1970, 179–182.

<sup>8</sup> Olga Janša–Zorn, Agrarna reforma na veleposestvu Jablje, Kronika 27/1979, 117–126.

<sup>9</sup> Olga Janša–Zorn, Vprašanje razkosanja kmetij v slovenskih deželah v 19. stoletju s posebnim ozirom na Kranjsko, v: Vincenc Rajšp (ur.), Rajko Bratož (ur.), Janez Cvirn (ur.), Jasna Fischer (ur.), Branko Marušič (ur.), Walter Lukan (ur.), Melikov zbornik : Slovenci v zgodovini in njihovi srednjeevropski sosedje, Ljubljana 2001, 441–460.

<sup>10</sup> Olga Janša–Zorn, Prispevek k zgodovini turizma v Kamniku, v: Kamnik : 1229–1979, Zbornik razprav s simpozija ob 750-letnici mesta, Kamnik 1985, 111–119; ista, Turizem v Sloveniji v času med obema vojnoma, v: Razvoj turizma v Sloveniji, 28. zborovanje slovenskih zgodovinarjev, Bled, 26. – 28. 9. 1996, Ljubljana, 1996, 78–95; ista, Der Tourismus in den slowenischen Alpen vom Ende des 18. Jahrhunderts bis zum Ersten Weltkrieg, Histoire des Alpes / Storia delle Alpi / Geschichte der Alpen 9/2004, Tourisme et changements culturels / Tourismus und kultureller Wandel, Zürich, 131–147.

<sup>11</sup> Olga Janša–Zorn, Zdravilišča in turizem na Slovenskem, v: Jože Žontar (ur.), Dokumenti slovenstva, Ljubljana 1994, 259–263; ista, Turistična dejavnost na Slovenskem do druge svetovne vojne, v: Tone Krašovec (ur.), Pogled v zgodovino slovenskega podjetništva, Vrhnika 1998, 177–205; ista, Vloga hospicev ob nekdanjih prometnih poteh, Raziskovalec 30/2000, št 1–2, 94–95; ista, Odnos slovenske politike do turističnih organizacij s posebnim ozirom na

ca znanstvene monografije,<sup>12</sup> v njeni zapuščini pa je ostala tudi nedokončana monografija o zgodovini turizma na Slovenskem. Njeno raziskavo o pomorstvu<sup>13</sup> je s pridom uporabil prof. Ferdo Gestrin pri pisanju sintetičnega gesla Pomorski promet za Enciklopedijo Slovenije.<sup>14</sup>

Pogosto se je posvečala vprašanju krajevine zgodovine, sodelovala je pri zbornikih reprodukcij starih razglednic z upodobitvami Ljubljane in slovenskih krajev.<sup>15</sup> Svojim diplomantom na Pedagoški fakulteti – bilo jih je prek šestdeset – je pogosto dajala za nalogo, da raziščejo domači kraj, pri čemer se je – kot je večkrat omenjala – tudi sama marsikaj naučila. Več strokovnih objav je namenila zgodovinarjem in institucijam: kranjskega deželne muzeja v Ljubljani,<sup>16</sup> Juridičnega društva na Kranjskem,<sup>17</sup> posvetila pa se je tudi preteklosti kranjske gimnazije,<sup>18</sup> Pedagoške fakultete,<sup>19</sup> in diplomantom Oddelka za zgodovino na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani.<sup>20</sup>

V doktorskem delu, ki je med njenimi znanstvenimi dosežki po pomembnosti nedvomno na prvem mestu, je obravnavala delovanje zgodovinskih društev s sedežem v Ljubljani v 19. stoletju s poudarkom na Historičnem društvu za Kranjsko, ustanovljenem 1843 kot del Historičnega društva za Notranjo Avstrijo.<sup>21</sup> Delo je izšlo v nadaljevanjih v Zgodovinskem časopisu, nato pa tudi v samostojni monografiji.<sup>22</sup> V društvu so sodelovali profesorji, uradniki, katoliški duhovniki in celo en protestantski pastor, skratka: ljudje različnih prepričanj. Med raziskovanjem je tako posvetila pozornost in opozorila na številne znanstvenike in poljudne strokovnjake, ki so že utonili v pozabo, vendar se z njihovimi spoznanji stroka še danes okorišča.

Po tem, ko je v istem letu 1962, ko je zagovarjala diplomsko nalogo, v Kroniki objavila članek o tem, kako so Novice 1865 in 1866 vabile Slovence k naselitvi v kneževino Srbijo in srbske okoliše habsburškega cesarstva,<sup>23</sup> je zlasti v zvezi z raziskavami za doktorsko delo napisala številne historio-grafske članke: o zgodovini pisarstva o Slovincih v dunajskih glasilih *Archiv in Taschenbuch*, predstavljenem

Kranjsko pred prvo svetovno vojno, v: Oto Luthar (ur.), Jurij Perovšek (ur.), Zbornik Janka Pleterskega, Ljubljana 2003, 213–228; ista, Društva, povezana z razvojem turizma na Slovenskem, do prve svetovne vojne, v: Sašo Jerše (ur.), Darja Mihelič (ur.), Peter Štih (ur.), Med srednjo Evropo in Sredozemljem : Vojetov zbornik, Ljubljana 2006, 689–703.

<sup>12</sup> Janez Bogataj, Olga Janša–Zorn, Turizem smo ljudje : Zbornik ob 100-letnici ustanovitve Deželne zveze za pospeševanje prometa tujcev na Kranjskem, Turistične zveze Slovenije in organiziranega turizma v Sloveniji : 1905–2005, Ljubljana 2006.

<sup>13</sup> Olga Janša–Zorn, Razvoj slovenskega pomorskega prometa po drugi svetovni vojni, *Annales* 2/1992, št. 2, 183–188.

<sup>14</sup> Ferdo Gestrin, Pomorski promet, v: Enciklopedija Slovenije 9/1995, 129–131.

<sup>15</sup> Pozdrav iz Ljubljane : Mesto na starih razglednicah, Ljubljana, 1985; Pozdravi iz slovenskih krajev : Dežela in ljudje na starih razglednicah, Ljubljana 1987.

<sup>16</sup> Olga Janša–Zorn, Od razstav do deželne muzeja v Ljubljani, v: Jože Žontar (ur.), Dokumenti slovenstva, Ljubljana 1994, 189–192.

<sup>17</sup> Olga Janša–Zorn, Prispevek k zgodovini delovanja Juridičnega društva v Ljubljani (1861–1868), v: Vincenc Rajšp (ur.), Ernst Bruckmüller (ur.), Vilfanov zbornik : Pravo, zgodovina, narod = Recht, Geschichte, Nation, Ljubljana 1999, 301–313.

<sup>18</sup> Olga Janša–Zorn, Zgodovina gimnazije v Kranju do leta 1918, v: Kranjski zbornik, Kranj 1970, 349–361; ista, Prispevek k zgodovini kranjske gimnazije v obdobju med obema vojnama, v: Kranjski zbornik, Kranj 1975, 283–295.

<sup>19</sup> Olga Janša–Zorn, Od Višje pedagoške šole do Pedagoške fakultete, v: Olga Janša–Zorn (ur.), Gregor Kocijan (ur.), Ivan Škoflek (ur.), Zbornik ob 50-letnici Višje pedagoške šole, Pedagoške akademije, Pedagoške fakultete, Ljubljana 1997, 7–69.

<sup>20</sup> Olga Janša–Zorn, Nataša Stergar, Diplomanti oddelka za zgodovino filozofske fakultete Univerze v Ljubljani od leta 1920 do 31. 12. 1999, v: Matjaž Rebolj (ur.), Nataša Stergar (ur.), Oddelek za zgodovino : 1920–2000 : Ob osemdesetletnici, Ljubljana 2000, 78–88.

<sup>21</sup> Delovanje zgodovinskih društev v Ljubljani v 19. stoletju : Historično društvo za Kranjsko (doktorska disertacija), Ljubljana, 1988.

<sup>22</sup> Olga Janša–Zorn, Historično društvo za Kranjsko, *Zgodovinski časopis* 45/1991, (1. del), 217–238, (2. del), 393–410, (3. del), 581–593; ista, isto, *Zgodovinski časopis* 46/1992, (4. del), 41–64, (5. del), 457–468; ista, isto, *Zgodovinski časopis* 47/1993, (6. del), 251–261; ista, Historično društvo za Kranjsko, Ljubljana 1996.

<sup>23</sup> Olga Janša, Agitacija »Novic« za preseljevanje Slovencev v Srbijo v letu 1865 in 1866, *Kronika* 10/1962, 185–187.

v odmevnem referatu na simpoziju Dunaj in Slovenci,<sup>24</sup> o Hormayrjevem Archivu in zgodovini slovenskih dežel,<sup>25</sup> prispevek ob 150-letnici začetka izhajanja prvega historičnega glasila na Kranjskem,<sup>26</sup> o Vincencu Fereriju Klunu kot zgodovinarju,<sup>27</sup> o zgodovinarju in piscu Henriku Costi<sup>28</sup> ter o Petru Pavlu Radicsu kot gospodarskem in družbenem zgodovinarju.<sup>29</sup> Prispevala je prek štirideset gesel za Enciklopedijo Slovenije, na desetine ocen in poročil o knjigah in znanstvenih posvetovanjih, prispevkov ob jubilejih prijateljev in kolegov, predgovorov in drugih priložnostnih objav.

V obdobju službovanja na Pedagoški fakulteti se je začela ena njenih najdragocenejših dejavnosti za prihodnje mlade generacije. Sodelovala je v skupini, ki je v devetdesetih letih prejšnjega stoletja sestavljala nove učne načrte za zgodovino v osnovni in srednji šoli. Bila je nepogrešljiva soavtorica številnih otrokom in učiteljem prilagojenih, prijaznih sodobnih učbenikov, delovnih zvezkov in vaj za osem- in kasneje za devetletko, ki se odlikujejo tako po jasnosti izražanja, spremljanju novih spoznanj v stroki, kot po svežih metodičnih prijemih. Sodelovala je pri pisanju učbenikov za spoznavanje družbe v četrtem in petem razredu osem- in devetletke,<sup>30</sup> dopolnilnih delovnih zvezkov,<sup>31</sup> in vaj,<sup>32</sup> njihovih prevodov v italijanščino in madžarščino, atlasov za spoznavanje družbe,<sup>33</sup> učbenikov za šesti razred osemletke<sup>34</sup> ter za sedmi devetletke,<sup>35</sup> razen zadnjega vseh s številnimi ponatisi.

Osebo skromna, delavna in vestna je bila vselej vedra in priljubljena tako pri delu kot v družbi. Ni ga bilo med nami, ki je ne bi imel rad. Vselej je tiho čakala v ozadju, tako da s(m)o jo neredko odrinili ali nanjo pozabili: zlasti po upokojitvi so na njen naslov prenehala prihajati obvestila ali vabila na prireditve in simpozije. Bila je občutljiva na tako ravnanje kolegov, med katerimi so se marsikateri šteli za njene prijatelje. Take kapljice grenkobe pa v njej niso mogle ubiti zdrave vedrine, veselja in želje do življenja.

<sup>24</sup> Zgodovinpisje o Slovencih v dunajskih glasilih »Archiv« in »Taschenbuch« v prvi polovici 19. stoletja, v: Darja Mihelič (ur.), *Dunaj in Slovenci : Posvetovanje Zveze zgodovinskih društev Slovenije, Avstrijskega inštituta za vzhodno in jugovzhodno Evropo – Izpostava Ljubljana, Slovenske izseljenske matice, Ljubljana, 18. in 19. junija 1992*, Ljubljana, 1994, 59–80.

<sup>25</sup> Olga Janša–Zorn, *Hormayrov Archiv in zgodovina slovenskih dežel*, v: Oto Luthar (ur.), *Historični seminar (Zbirka ZRC 4)*, Ljubljana 1994, 71–96.

<sup>26</sup> Olga Janša–Zorn, *Ob 150-letnici začetka izhajanja prvega historičnega glasila na Kranjskem*, v: Franc Rozman (ur.), Žarko Lazarevič (ur.), *28. zborovanje slovenskih zgodovinarjev, Bled, 26. – 28. 9. 1996. Razvoj turizma v Sloveniji : Zbornik referatov*, Ljubljana 1996, 13–23.

<sup>27</sup> Olga Janša–Zorn, Vincenc Fererij Klun kot zgodovinar, *Zgodovinski časopis* 47/1993, 413–419.

<sup>28</sup> Olga Janša–Zorn, Henrik Costa – zgodovinar in avtor raznih strokovnih del, v: Vincenc Rajšp (ur.), Ferdo Gestrin (ur.), Janez Marolt (ur.), Darja Mihelič (ur.), Grafenauerjev zbornik, Ljubljana 1996, 573–586.

<sup>29</sup> Olga Janša–Zorn, *Gospodarska in socialna zgodovina v delih Petra Pavla Radiča (Radicsa) – prispevek k zgodovini zgodovinpisja*, v: Darja Mihelič (ur.), Gestrinov zbornik, Ljubljana 1999 301–313.

<sup>30</sup> Maja Umek, Olga Janša–Zorn, Marija Košak, Božo Kos, *Tu sem doma 1, Domača pokrajina : Spoznavanje družbe za 4. razred osnovne šole*, Ljubljana 1996; Marija Košak, Olga Janša–Zorn, Maja Umek, *Tu sem doma 2, Naravne enote Slovenije : Spoznavanje družbe za 5. razred osnovne šole*, Ljubljana 1996; Maja Umek, Olga Janša–Zorn, *Družba in jaz 1 : Družba za 4. razred devetletne, osemletne osnovne šole (Učbenik)*, Ljubljana 2002; Maja Umek, Olga Janša–Zorn, Marija Košak, *Družba in jaz 1 : Družba za 4. razred osemletne osnovne šole, Dodatek*, Ljubljana, 2002; Maja Umek, Olga Janša–Zorn, *Družba in jaz 1 : Družba za 4. razred osnovne šole : Učbenik, prilagojen za slabovidne učence*, Ljubljana 2008; isti, *Družba in jaz 2 : Družba za 5. razred devetletne, osemletne osnovne šole (Učbenik)*, Ljubljana 2003; Olga Janša–Zorn, Ana Kastelic, Gabrijela Škraba, *Spoznavajmo zgodovino : Zgodovina za 6. razred devetletne osnovne šole*, Ljubljana 2004.

<sup>31</sup> Maja Umek, Olga Janša–Zorn, *Družba in jaz 1 : Družba za 4. razred devetletne, osemletne osnovne šole, Delovni zvezek*, Ljubljana 2002; isti, *Družba in jaz 2 (Družba za 5. razred devetletne osnovne šole)*, *Delovni zvezek*, Ljubljana 2003.

<sup>32</sup> Maja Umek, Olga Janša–Zorn, Marija Košak, *Tu sem doma 2, Naravne enote Slovenije : Spoznavanje družbe za 5. razred osnovne šole, Vaje*, Ljubljana 1996.

<sup>33</sup> Marija Košak, Olga Janša–Zorn, Maja Umek, *Atlas za spoznavanje družbe*, Ljubljana 1995; Maja Umek, Olga Janša–Zorn, *Atlas : Družba in jaz : Družba za 4. in 5. razred devetletne osnovne šole*, Ljubljana 2004.

<sup>34</sup> Olga Janša–Zorn, Darja Mihelič, *Stari in srednji vek : Zgodovina za 6. razred osnovne šole*, Ljubljana, 1994; isti, *Stari in srednji vek : (Zgodovina za 6. razred osnovne šole)*, *(Koraki v času)*, Ljubljana 1999.

<sup>35</sup> Olga Janša–Zorn, Darja Mihelič, *Stari in srednji vek : zgodovina za 7. razred devetletke*, *(Koraki v času)*, Ljubljana 2003; isti, *Stari in srednji vek : zgodovina za 7. razred devetletke*, *(Koraki v času)*, *(Raziskovalec 7)*, Ljubljana 2004; isti, *Koraki v času, Od prazgodovine skozi stari in srednji vek : Zgodovina za 7. razred devetletke (Učbenik za 7. razred devetletne osnovne šole)*, *(Raziskovalec 7)*, Ljubljana 2007.

Prav slednje pa je bilo z njo marsikdaj neprizanesljivo. Leta 1981 je skoraj hkrati izgubila svojega življenjskega in strokovnega sopotnika, perspektivnega zgodovinarja Toneta Zorna in ljubljeno mater ter ostala sama s predšolskim sinom Matijem, za nameček pa je tudi sama hudo zbolela. Potrebovala je veliko življenjske moči in samozavesti, da je te udarce prebrodila. Neuklonljiva volja in silna želja, da prisostvuje sinovemu odraščanju sta ji pomagala, da je bolezen prebolela in spet dojemala življenje z njegove vedre plati. Matija je odrasel, našel si je življenjsko družico in si zasnoval družino, v kateri rastejo trije bistri in živahni otroci, lani (2007) pa je tudi uspešno doktoriral. Končno je nastopil čas, ko bi naša Olga lahko v miru uživala zrela leta in se posvečala vzgoji vnučkov. Vendar – kot da bi olajšanje ob tem srečnem odvijanju življenja oslabilo njene obrambne mehanizme in spustilo z vajeti bolezen: ta se je vnovič pojavila v najhujši in najusodnejši obliki, ki ji telo zdravniška znanost nista bila kos. V zadnjem letu dni, ko je že poznala usodno diagnozo svoje bolezni, pa so bili zanjo nedvomno najlepše darilo vnuki in sinova uspešna znanstvena pot.

Zgodovinarska srenja je ob njenem odhodu obmolknila. Osvestila se je, da – zagledana sama vase – tej tihi, vestni in delavni dami slovenskega zgodovinopisja ni namenila ustrezne pozornosti in se ji za časa njenega prekratkega življenja nikdar ni ustrezno zahvalila, kaj šele oddolžila.

Darja Mihelič